

## Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑΣ

**Αγγελική Πασσιά:** Ομαδική Αναλύτρια, Σύμβουλος Οργανισμών, DEA Σύγχρονης Λογοτεχνίας (Σορβόννη, Paris IV), Μέλος της Εκπαιδευτικής Επιτροπής της HOPE, Συντονίστρια Εργαστηρίων Δημιουργικής Γραφής και Συγγραφέας Παιδικής Λογοτεχνίας.

### Περίληψη

Από τη Μέλαινα Χολή του Αριστοτέλη, το Πένθος και Μελαγχολία του Φρουντ μέχρι τον Μαύρο Ήλιο της Τζ. Κρίστεβα, η ιστορία και η έννοια της μελαγχολίας διατρέχουν την ανθρωπότητα, τόσο σε θεωρητικό, φιλοσοφικό, ιατρικό επίπεδο όσο και στην τέχνη. Συνδέθηκε με τη τρέλα και τη μεγαλοφυΐα, με τη θρησκευτική Ακηδία, με την αισθητική του Ρομαντισμού πριν διαφοροποιηθεί (ή κατ' άλλους συνδεθεί), με τη κλινική κατάθλιψη.

Στην Αναγέννηση, η μελαγχολία, αποτέλεσμα υπερβολικής έκκρισης μαύρης χολής, αποτελεί μια πνευματική/σωματική κατάσταση ενώ μέχρι τον 17ο αιώνα συναντάμε μια πιο πολύπλοκη αιτιολογία που εκφράζεται μέσα από διαφορετικά συμπτώματα. Στο 19<sup>ο</sup> αιώνα, η προσωποποίηση της μελαγχολίας διανθίζεται με αντιθετικά χαρακτηριστικά, τότε νευρασθενική και τότε άρρηκτα συνδεδεμένη με την καλλιτεχνική έξαρση.

Μια μετα-αφηγηματολογική κατάσταση την συνοδεύει μέχρι το τέλος του 20<sup>ου</sup> αιώνα η οποία εγκαινιάστηκε στην Αναγέννηση, έγινε πιο εκλεπτυσμένη κατά το Διαφωτισμό, αγκαλιάστηκε από το Ρομαντισμό, έγινε φετίχ για τους Παρακμιακούς και θεωρητικοποιήθηκε από τον Φρόιντ, πριν κάνει ξανά την εμφάνισή της στη μεταμοντέρνα θεωρία.

Σε αυτή τη παρουσίαση θα επιχειρήσουμε μια σύντομη περιήγηση στην εικαστική αναπαράσταση της μελαγχολίας, ξεκινώντας από την προκλασσική και κλασσική εποχή μέχρι και το τέλος του 20ου αιώνα.

### Βιβλιογραφία

1. Αριστοτέλης, *Μελαγχολία και Ιδιοφυΐα – το 30ο πρόβλημα*. μτφ Αλότη Σιδέρη, Αθήνα: Άγρα.
2. Starobinski J. (2012) *L' encre de la Mélancolie*. Paris: Editions du Seuil.
3. Pardo E.-S. (2003) *Cultures of the Death Drive*. USA: Duke University Press.
4. Holly M.A (2013) *The Melancoly Art*. Princeton and Oxford: Princeton University Press.
5. Kristeva J. (1992) *Black Sun*, Columbia University Press.
6. Freud S. (1917) repr (2005) *On Murder, Mourning and Melancholia*. Penguin Modern Classics.
7. Λοιζίδη Ν. (1987) *Ο Τζιόρτζιο Ντε Κίρικο και η Σουρεαλιστική Επανάσταση*. Αθήνα: Νεφέλη